

mer van de Algemeene Staten des Rijks, getuigt de geschiedenis van den dag, tot op welken dat licht van Neêrlands Koninkrijk werd weggenomen; — weggenomen door den Almagtigen en Alwijzen, wiens hand den mond van alle tegenspraak verftomt. — De Hoogleeraar SIEGENBEEK vereerde weldra zijnen ambtgenoot bij eene openbare les in eene Latijnsche redevoering *over Kemper als het best voorbeeld ter beschouwing en navolging van edelaartige jongelingen*; — en nog onlangs gedacht hij den vriend van zijne jeugd, jongelingsjaren en mannelijken leeftijd, na den roem zijner verdienste omtrent de Nederlandsche Letterkunde, ook door eigene gelukkige beoefening der Nederlandsche dichtkunst; hoezeer Neêrlands grootste redenaar alreeds als Lofredenaar van KEMPER met de grootste toejuiching was opgetreden. Hier schiet ons niets over, dan te spreken van 'sMans betrekking tot het Instituut.

Lid van de eerste benoeming der Klasse woonde KEMPER hare Vergaderingen steeds bij, zoo lang hij in Amsterdam woonde, en deelde hij ijverig in alle lasten, welke hem werden opgedragen. Weldra van daar afwezig, bleef hij dienstvaardig, zoo dikwijls de Klasse zijn' raad of oordeel inriep. De Klasse zelve ontzag 's mans vele en hooggewigtige bezigheden, aan welken hij zelf zich meermalen onttrok, om de Algemeene Vergaderingen vooral bij te wonen. Het allereerst en allerlaatst mogt de Klasse in hare Openbare Vergadering van 1823 met haren KEMPER pralen, wanneer hij de gedachtenis vierde van zijnen Leermeester, vaderlijken vriend en naauw verbonden Ambtgenoot weleer, wijlen onzen H. C. CRAS. Schoon zijn erkentelijk hart de schim diens dierbaren had gehuldigd aan den rand zijns grafs, schoon hem

eene

eene lofredde in de Nederduitsche taal ter borst was uitgevloeid in de gehoorzaal der maatschappij *Felix Meritis*; zijn levendig gevoel van dankbaarheid voor, en zijn helder inzicht van de verdiensten diens voortreffelijken Leermeesters deden hem naar de gelegenheid wenschen, om deszelfs hooge waarde al luider en breeder te verkondigen. Hij zocht die en vond haar bij de Klasse. In die zitting werd de nagedachtenis van CRAS, als stichter en handhaver der wijsgeerig regtsgeleerde school voor altijd eenen ieder ingedrukt, wien het gebeuren mogt, bij die uitstorting der geheele ziel van KEMPER over zijne Leermeester tegenwoordig te zijn. De Klasse deze hulde willende vereeuwigen, bood de afzonderlijke uitgave der redevoering aan; haar aanbod werd omhelsd; de redevoering echter naar het eerst ontwerp uitgesproken, vorderde bij overschrift de laatste hand ter toevoeging vooral van bevestigende aanmerkingen; zij werd er aan gelegd, maar volbragt haren arbeid niet. Het eerste opstel en gedeeltelijk overschrift, aan de heuschheid van Mevrouw zijne weduwe verschuldigd, is het eenige, hetwelk de Klasse van haren onvergetelijken KEMPER bezit, en door haar tot een gedenkstuk van CRAS en KEMPER beide is uitgegeven.

8. **MEINARD TYDEMAN** is, bij de allereerste benoeming van Leden door de Klasse, op den 6den Junij 1808 tot haar Lid verkozen, en heeft zich steeds dienstvaardig betoond bij elken last, dien zij hem opdroeg. Van zijne zoo grondige als uitgebreide geleerdheid heeft zij echter geene andere vruchten, dan die zijner rapporten en concept-prijsvragen mogen trekken, door 's mans hoogen ouderdom al spoedig wederhouden in haren minzamen drang op eenigen eigen letterarbeid. Bij zijne benoeming had

TYDEMAN reeds 67 levensjaren verfiert met eenen schat van zoo grooten en zoo onderscheiden geleerden arbeid, als meer dan eenen gewonen en naarstig doorgebragten leeftijd eens echten Geleerden voegzaam had mogen vervullen. Veel daarvan, met zijnen naam bekend geworden, heeft deszelfs onsterfelijkheid verzekerd; alles te zamen genomen heeft hem tot een wonder van arbeidzaamheid en geleerdheid tevens van zijnen tijd gesteld. Te Zwol in 1741 geboren, ving hij te Deventer den loop zijner letteroefeningen aan, dien hij te Utrecht in 1762 bekroond zag met der Regten Meesterschap, na de verdediging eener disertatie *over het leven en de schriften van den Regtsgeleerden L. ULPÍUS MARCELLUS*, allezins de eer der onderscheiding waardig, welke zij genoot. — Naauwelijks met de praktijk van Advokaat begonnen, werd TYDEMAN in 1763 tot Rector beroepen der Latijnsche Scholen te Leeuwarden, welchen post hij aanvaardde met eene oratie *over de noodige vereeniging van beschaafdheid in Letteren en zeden*. — Twee jaren daarna beklom hij den Hoogleeraarsstoel te Harderwijk met eene oratie *over de noodzaaklijkheid van de beoefening der geschiedenis, welsprekendheid en Grieksche taal in Nederland ter vorming van voortreffelijke burgers*. — Alzoo scheen de jongman, die als voor de Regtsgeleerdheid geheel gevormd was voorgekomen bij zijne bevordering in de beide regten, allezins aangelegd en ontwikkeld voor de Letteren, om in hare schoone dreven en overrijke velden de leidsman der vaderlandsche jeugd te zijn. Doch slechts één jaar reikte hij daartoe de hand. Zijne eigene school riep hem tot de Regten terug. In 1766 werd hij Hoogleeraar in het Naturregt te Utrecht, en aanvaarde hij dien leerstoel met eene oratie *over het regelen der grenzen van de Natuurlijke Regtsgeleerd-*

leerdheid. Eene stof, te dien tijde behandeld, toen het den echt wijsgeerigen en staatkundigen geest kenmerkte aan het regelen der grenzen van het Naturregt te denken, welks onbepaalde overbrenging op de, niet nog aan te leggen, maar reeds bestaande en geordende, maatschappij een volgend tijdperk van algemeene omwenteling en verwarring der staten in geheel Europa, zoo wel als van het vaderland, heeft ten gevolge gehad. Bij den aanvang der laatst gedachte, wier geweldig brandpunt Utrecht zelf geworden is, moest het TYDEMAN met zijne denkwijze aldaar te heet worden, en nam hij gaarne den leerstoel der Regtsgeleerdheid te Harderwijk als eene wijkplaats aan, terwijl de Hoogleeraar J. VALCKENAER, tot zijn opvolger te Utrecht werd benoemd; doch bij de snelle omwenteling van 1787, keerde TYDEMAN in den verlaten leerstoel weder, alvorens dezelve nog door VALCKENAER was beklommen; en beide deze mannen vonden elkander weder in het Instituut, alwaar VALCKENAER tot de benoeming van TYDEMAN gaarne had medegewerkt. Zoo was de oude partijchap reeds geknot onder Hollands Koning, den stichter, die geheel is uitgeroeid door Neêrlands Koning, den hersteller en uitbreider van dit gesticht voor Wetenschappen, Letteren en Kunsten. — In den tusschentijd van twintig jaren had TYDEMAN's lot nog veel verwisseling gehad. In 1790 tot Griffier der Staten van Overijsel benoemd, nam hij daarvan zijn ontslag na de omwenteling in 1795, en zette zich te Kampen neder tot in 1801, zich afgevend met het houden van bijzondere lessen voor de Geschiedenis en Regtsgeleerdheid. Alstoen werd hem te Leijden het opmaken van de Boekenlijst der Boekerij van de Hooge School opgedragen. In 1814 schonk hem de Souvereinen Vorst den rang van Hoogleeraar dier Hooge School,

School, welken hij, naar de wet op het hooger onderwijs in het volgende jaar, als rustend Hoogleraar behield. Konden 'smans eigene schriften eene boekerij van vroegere eeuwen schier vervuld hebben, de groote Bibliotheek, waarin hij nu arbeidde, met schier al, wat daarin stak, mogt ook wegens hem gezegd worden hem in het hoofd te zijn gevaren, gelijk VONDEL eens van G. VOSSIUS zong. — Helder, veel belovend was de morgen, heet en drukkend de middag, heerlijk en verkwikkend de avond van TYDEMAN's leven. Door goedelijke godsvrucht geleid op alle zijne wegen, — als gelukkig vader bewonderd met den roem en deugden zijner zonen, — als dierbaar echtgenoot bijgegaan in den jongsten nood, ontsiep de vier en tachtigjarige grijsaard gezegend voor de eeuwigheid.

9. Negen dagen na TYDEMAN stierf PAULUS VAN HEMERT, in negen en zestig jarigen ouderdom. Hij was door Koning LODEWYK, den stichter van het Instituut, als Lid benoemd, doch voor de Tweede Klasse, welke hij zelf, het algemeen verlot daartoe gaarne gebruikende, verwisselde met de Derde. Daartoe had hem zijne ongemeene Letterkunde terstond niet min, dan zijne handhaving der kritische wijsbegeerte, wanneer dezelve niet langer balling bleef bij de bevestiging en uitbreiding van dit gesticht door Neêrlands Koning, daarna een dubbeld regt gegeven. — Tot in den jare 1812, alvorens hij zich met der woon naar 's Gravenhage had begeven, was VAN HEMERT een zeer werkzaam Lid, wien het oordeel over zaken van Oostersche Letterkunde, Grieksche Wijsbegeerte en fraaije Letteren in het algemeen even volkomen voegde, als dat *over de inleiding tot eene algemeene taalwetenschap* van KINKER zijnen boezemvriend. Bescheiden en welgegrond waren steeds zijne oordeelen, welke de Klasse dik-

wijls

wijls inriep. — Hij zelf bood haar eens de vrucht aan van zijne beoefening der Oostersche taal- en dichtkunde, die wel zeer schoon en geurig werd gekeurd, doch eenige verandering bij de voordragt scheen te vorderen, en slechts het ontdoen vereischte van eenig overtollig loof, om in de gedenkschriften der Klasse te prijken. Maar hiertoe had VAN HEMERT geenen lust, te zeer gewoon zijn' eigen gang te gaan, en daarin nog altijd gelukkiger geslaagd en openlijk toegejuicht.

Het gewagen van dien eigen gang en openlijke toejuiching herinnert ons zijn gansch Letterkundig leven. In 1756 te Amsterdam geboren, ving hij bij het Athenaeum aldaar zijne letteroefeningen aan, welke hij te Leiden en te Utrecht vervolgde, ter verkrijging van den rang van Leeraar in de Hervormde Kerk. Het dorp Baarn, nabij Utrecht, was vier jaren lang zijne eerste standplaats; hij verliet hetzelfde voor Wijk bij Duurstede. Aldaar verdacht men zijne godgeleerde begrippen van menige afwijking der aangenomene leer, en verkoos hij liever den kerkdienst te verlaten, dan zich aan het onderzoek en oordeel over zijne gevoelens te onderwerpen. Hij maakte van dezelve echter geen geheim, maar legde ze open aan zijnen Leermeester G. BONNET te Utrecht, met wien hij drie brieven wisselde *over de rede en haar gezag in den Godsdienst*, in 1784 uitgegeven. De twee eerste brieven werden door den Hoogleraar beantwoord, en, indien het algemeen gevoelen al verschillen mogt over den zegevierenden afloop van dien strijd, eenstemmig was voorzeker het hoog gevoelen wegens VAN HEMERT's bekwaamheden. Hij had zich te Rotterdam nedergezet, en liet zich somtijds tot stichting hooren bij de Collegianten of Rijnsburger-broeders, gelijk zij genoemd werden. De burgertwisten, ook

al-